

□ Une étude d' 1 chapitre de la Massehet Pessa'him aura lieu tous les soirs après Maariv à la synagogue du Beth Haya Mouchka Paris 19

[agrandir](#)

מסכת פסחים פרק א

אור לארבעה עשר, בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מכניסין בו חמץ, אינו צריך בדיקה; א,א, ולמה אמרו שתי שורות במרתף, מקום שמכניסין בו חמץ. בית שמאי אומרין, שתי שורות על פני כל המרתף; בית הלל אומרין, שתי שורות החיצונות שהן העליונות.

אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית, וממקום למקום; אם כן מחצר לחצר, ומעיר לעיר--אין, א,ב, לדבר סוף.

רבי יהודה אומר, בודקין אור ארבעה עשר, ובארבעה עשר בשחרית, ובשעת הביעור. וחכמים אומרים, א,ג, אם לא בדק אור ארבעה עשר, יבדוק בארבעה עשר; אם לא בדק בארבעה עשר, יבדוק בתוך המועד; לא בדק בתוך המועד, יבדוק לאחר המועד. ומה שהוא משייר--יניחנו בצנעה, כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו.

רבי מאיר אומר, אוכלין כל חמש, ושורפין בתחילת שש; רבי יהודה אומר, אוכלין כל ארבע, ותולין כל, א,ד, חמש, ושורפין בתחילת שש.

ועוד אמר רבי יהודה, שתי חלות שבתודה פסולות ומונחות על גב האיצטווה--כל זמן שהן מונחות, כל א,ה, העם אוכלין; ניטלה אחת מהן, תולין--לא אוכלין ולא שורפין; ניטלו שתיהן, התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר, חולין נאכלין כל ארבע, ותרומה כל חמש, ושורפין בתחילת שש.

אמר רבי חנינה סגן הכהנים, מימיהן של כוהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בוולד הטומאה א,ו, עם הבשר שנטמא באב הטומאה, אף על פי שמוסיפין לו טומאה על טומאתו; הוסיף רבי עקיבה, מימיהן של כוהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת, אף על פי שמוסיפין לו טומאה על טומאתו.

אמר רבי מאיר, מדבריהם למדנו, ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח; אמר לו רבי יוסי, אינה א,ז, היא המידה. מודה רבי אליעזר ורבי יהושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. ועל מה נחלקו: על התלויה ועל הטמאה--שרבי אליעזר אומר, תישרף זו לעצמה וזו לעצמה; ורבי יהושע אומר, שתיהן כאחת.

Chapitres suivants...

מסכת פסחים פרק ב

כל שעה שהוא מותר לאכול--מאכיל לבהמה לחיה ולעופות, ומוכרו לנוכרי, ומותר בהנאתו; עבר ב,א, זמנו--אסור בהנאתו, לא יסיק בו תנור וכירים. רבי יהודה אומר, אין ביעור חמץ אלא שריפה; וחכמים אומרים, מפרר וזורר לרוח, או מטיל לים.

חמץ של נוכרי שעבר עליו הפסח, מותר בהנאה; ושל ישראל, אסור בהנאה: שנאמר "לא יראה לך ב,ב, חמץ" (שמות יג, ט).

נוכרי שהלווה את ישראל על חמצו, לאחר הפסח מותר בהנאה; וישראל שהלווה את הנוכרי על חמצו, ב,ג, לאחר הפסח אסור בהנאה. חמץ שנפלה עליו מפולת, הרי הוא כמבוער; רבן גמליאל אומר, כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו.

האוכל תרומה חמץ בפסח--שוגג, משלם קרן וחומש; ומזיד, פטור מן התשלומין ומדמי העצים. ב,ד,

אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח--בחיטים, ובשעורים, ובכוסמין ובשיבולת שועל, ובשיפון, ב,ה, ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו, והכוהנים בחלה ובתרומה. אבל לא בטבל, ולא במעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו. חלות תודה ורקיני נזיר--עשאו לעצמו, אין יוצא בהן; למכור בשוק, יוצא בהן.

ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח--בחזרת, ובעולשין, ובתמכה, ובחרחבינה, ובמרור. יוצאין ב,ו, בהן, בין לחים בין יבשים; אבל לא כבושין, ולא שלוקים, ולא מבושלים. וכולם מצטרפין בכזית. ויוצאין בקלח שלהן, ובדמאי, ובמעשר ראשון שניטלה תרומתו, ובמעשר שני והקדש שנפדו.

אין שורין את המורסן לתרנגולין, אבל חולטין. האישה לא תשרה את המורסן שתולין בידה למרחץ, ב,ז, אבל שפה היא על בשרה יבש. לא ילעוס אדם חיטין וייתן על מכתו, מפני שהן מחמיצות.

אין נותנין את הקמח לא לתוך החרוסת, ולא לתוך החרדל. ואם נתן, יאכל מיד; רבי מאיר אוסר. אין ב,ח, מבשלין את הפסח לא במשקין, ולא במי פירות; אבל סכין ומטבילין אותו בהן. ומי תשמישו של נחתום--ישפכו, מפני שהן מחמיצות.

מסכת פסחים פרק ג

אלו עוברין בפסח--כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי, וזיתוס המצרי, וזימא של צבעין, ועמילן של ג,א, טבחים, וקולן של סופרים; רבי אליעזר אומר, אף טיפולי נשים. זה הכלל--כל שהוא מין דגן, הרי זה עובר בפסח; הרי אלו באזהרה, ואין בהן משום כרת.

בצק שבסדקי עריבה--אם יש כזית במקום אחד, חייב לבער; פחות מכן, בטל במיעוטו. וכן לעניין ג,ב, הטומאה--אם הקפיד עליו, חוצץ; ואם רצה בקיומו, הרי הוא כעריבה. בצק החירש--אם יש כיוצא בו שהחמיץ, הרי זה אסור.

כיצד מפרישין חלה בטומאה ביום טוב--רבי אליעזר אומר, לא תקרא לה שם, עד שתאפה; בן בתירה ג,ג, אומר, תטיל לצונן. אמר רבי יהושע, לא זה הוא חמץ שמוזהרין עליו בבל ייראה ובבל ימצא; אלא מפרשתה, ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה, החמיצה.

רבן גמליאל אומר, שלוש נשים לשות כאחת, ואופות בתנור אחד, זו אחר זו, זו אחר זו; וחכמים אומרים, ג,ד,

שלוש נשים עסקות בבצק--אחת לשה, ואחת עורכת, ואחת אופה. רבי עקיבה אומר, לא כל הנשים, ולא כל העצים, ולא כל התנורים שווין. זה הכלל--תפח, ותלטוש בצונן.

שיאור--ישרף, והאכלו פטור. סידוק--ישרף, והאכלו חייב כרת. איזה הוא שיאור, כקרני חגבים; ג,ה סידוק, שנתערבו סדקיו זה בזה, דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים, זה וזה, האכלו חייב כרת; ואיזה הוא שיאור, כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערותיו.

ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מבערין את הכול מלפני השבת, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים, ג,ו בזמנו. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, תרומה מלפני השבת, וחולין בזמנו.

ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך ג,ז הבית--אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו, יחזור; ואם לאו, יבטל בליבו. להציל מיד הגיס, מיד הנהר, מיד הדליקה, מיד המפולת--יבטל בליבו. ולשבות שביתת הרשות, יחזור מיד.

וכן מי שיצא מירושלים, ונזכר שיש בידו בשר הקודש--אם עבר הצופים, שורפו במקומו; ואם לאו, חוזר, ח שורפו לפני הבירה מעצי המערכה. עד כמה הן חוזרין, רבי מאיר אומר, זה וזה כביצה; רבי יהודה אומר, כזית. וחכמים אומרים, בשר הקודש כזית, וחמץ כביצה.

מסכת פסחים פרק ד

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין; מקום שנהגו שלא לעשות, אינן עושין. ד,א ההולך ממקום שעושין למקום שאינן עושין, או ממקום שאינן עושין למקום שעושין--נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם, וחומרי מקום שהלך לשם; ואל ישנה אדם, מפני המחלוקת.

כיוצא בו, המוליך פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום ד,ב שכלו--חייב לבער; רבי יהודה אומר, צא והבא לך, אף אתה.

מקום שנהגו למכור בהמה דקה לגויים, מוכרין; מקום שנהגו שלא למכור, אינן מוכרין. ואל ישנה אדם, ד,ג מפני המחלוקת. בכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה, עגלים וסייחים שלמים ושבירים. רבי יהודה מתיר בשבורה; בן בתירה מתיר בסוס.

מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים, אוכלים; מקום שנהגו שלא לאכול, אינן אוכלין. מקום שנהגו ד, להדליק את הנר בלילי יום הכיפורים, מדליקין; מקום שנהגו שלא להדליק, אינן מדליקין. מדליקין בבתי כנסיות, ובבתי מדרשות, ובמבואות האפלים, ועל גבי החולים.

מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב, עושין; מקום שנהגו שלא לעשות, אינן עושין. בכל מקום, ד, תלמידי חכמים בטל; רבן שמעון בן גמליאל אומר, לעולם יעשו כל אדם עצמן כתלמידי חכמים.

חכמים אומרים, ביהודה עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ובגליל אינן עושין כל עיקר. ובלילה, בית ד, שמאי אוסרין; ובית הלל מתירין, עד הנץ החמה.

[ו] רבי מאיר אומר, כל מלאכה שהתחיל בה קודם לארבעה עשר, גומרה בארבעה עשר; אבל לא ד, יתחיל בה כתחילה בארבעה עשר, אף על פי שהוא יכול לגומרה. וחכמים אומרים, שלוש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים, עד חצות--החייטים, והספרים, והכובסין; רבי יוסי ברבי יהודה אומר, אף הרצענין.

[ז] מושיבין שובכין לתרנגולין, בארבעה עשר. תרנגולת שברחה, מחזירין אותה למקומה; ואם מתה, ד, ח, מושיבין אחרת תחתיה. וגורפין זבל מתחת רגלי בהמה, בארבעה עשר; ובמועד, מסלקין לצדדין. מוליכין ומביאין כלים מבית האומן, אף על פי שאינן לצורך המועד.

[ח] שישה דברים עשו אנשי יריחו--על שלושה מיחו בידם, ועל שלושה לא מיחו בידם. ואלו שלא מיחו ד, ט, בידם--מרכיבין דקלים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין מלפני העומר; ולא מיחו בידם. ואלו שמיחו בידם--מתירין גמזיות של הקדש, ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנין פיאה לירק; ומיחו בידם חכמים.

[ט] שישה דברים עשה חזקיה מלך יהודה--על שלושה הודו לו, ועל שלושה לא הודו לו. על שלושה ד, י, הודו לו--גירר עצמות אביו על מיטה של חבלים, והודו לו; כיתת נחש הנחושת, והודו לו; גנז ספר רפואות, והודו לו. ועל שלושה לא הודו לו--קיצץ דלתות ההיכל ושיגרם למלך אשור, ולא הודו לו; סתם את מי גיחון העליון, ולא הודו לו; עיבר ניסן בניסן, ולא הודו לו.

מסכת פסחים פרק ה

תמיד נשחט בשמונה ומחצה, וקרב בתשע ומחצה; ערב פסחים נשחט בשבע ומחצה, וקרב בשמונה, **א**, ומחצה, בין בחול בין בשבת. חל ערב פסחים להיות ערב שבת--נשחט בשש ומחצה, וקרב בשבע ומחצה; והפסח אחריו.

הפסח ששחטו שלא לשמו, קיבל והילך וזרק שלא לשמו, או לשמו ושלא לשמו, או שלא לשמו, **ב**, ולשמו--פסול. כיצד לשמו ושלא לשמו, לשם פסח ולשם שלמים; שלא לשמו ולשמו, לשם שלמים ולשם הפסח.

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו, לערלים ולטמאים--פסול; לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא, **ג**, למנויו, למולים ולערלים, לטהורים ולטמאים--כשר. שחטו קודם חצות--פסול, שנאמר בו "בין הערביים" (שמות יב, ו; ויקרא כג, ה; במדבר ט, ג). שחטו קודם לתמיד, כשר--ובלבד שיהא אחר ממרס בדמו, עד שיזרק דם התמיד; ואם נזרק, כשר.

השוחט את הפסח על החמץ, עובר בלא תעשה; רבי יהודה אומר, אף על התמיד. רבי שמעון אומר, **ה**, הפסח בארבעה עשר--לשמו חייב, ושלא לשמו פטור; ושאר כל הזבחים--בין לשמן בין שלא לשמן, פטור. ובמועד--לשמו פטור, ושלא לשמו חייב; ושאר כל הזבחים, בין לשמן בין שלא לשמן--חייב, חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה.

הפסח נשחט בשלוש כיתות, שנאמר "ושחטו אותו, כול קהל עדת ישראל--בין הערביים" (שמות יב, ו)--קהל, עדה, וישראל. נכנסה הכת הראשונה, ונתמלאת העזרה--ננעלו דלתות העזרה. תקעו והריעו ותקעו. והכוהנים עומדין שורות שורות, ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב: שורה שכולה כסף כסף, ושכולה זהב זהב; ולא היו מעורבין. ולא היו לבזיכין שוליים, שמא יניחום ויקרוש הדם. [ו] שחט ישראל וקיבל הכוהן, נתנו לחברו וחברו לחברו; מקבל את המלא, ומחזיר את הריקן. והכוהן הקרוב אצל המזבח זורקו, זריקה אחת כנגד היסוד.

[ז] יצתה הכת הראשונה, ונכנסה השנייה; יצתה השנייה, ונכנסה השלישית. כמעשה הראשונה, **ה**, כן, מעשה שנייה ושלישית. קראו את ההלל. אם גמרו שנו; ואם שנו שילשו, אף על פי שלא שילשו מימיהם. רבי יהודה אומר, מימיה של כת שלישית לא הגיעה עד "אהבתי, כי ישמע ה'" (תהילים קטז, א), מפני שעמה מועטין.

[ח] וכמעשהו בחול, כן מעשהו בשבת; אלא שהיו הכוהנים מדיחין את העזרה, שלא כרצון חכמים. רבי **ה**, יהודה אומר, כוס היה ממלא מדם התערובת, זורקו זריקה אחת על גבי המזבח; ולא הוודו לו חכמים.

[ט] כיצד תולין ומפשיטין: אונקליות של ברזל היו קבועים בכתלים ובעמודים, שבהן תולין ומפשיטין. ה,ח וכל מי שאין לו מקום לתלות--מקלות דקים חלקים היו שם, מניח על כתפו ועל כתף חברו, ותולה ומפשיט. רבי אליעזר אומר, ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מניח ידו על כתף חברו, ויד חברו על כתפו, ותולה ומפשיט.

[י] קרעו והוציא את אימוריו, נתנן במגס, והקטירן על גבי המזבח. יצתה הכת הראשונה, וישבה לה,ט בהר הבית; השנייה בחיל, ושלישית במקומה. חשיכה, יצאו וצלו את פסחיהם.

מסכת פסחים פרק ו

ואלו דברים בפסח דוחין את השבת--שחיטתו, וזריקת דמו, ומיחוי קרביו, והקטר חלביו; אבל צלייתו,א והדחת קרביו, אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבולתו, אינן דוחין; רבי אליעזר אומר, דוחין.

אמר רבי אליעזר, מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה, דוחה את השבת--אלו שהן משום שבות, לא,ב ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושוע, יום טוב יוכיח--שהתיר בו משום מלאכה, ואסר בו משום שבות. אמר לו רבי אליעזר, מה זה, יהושוע--מה ראייה רשות למצוה. השיב רבי עקיבה, הזאה תוכיח--שהיא מצוה והיא משום שבות, ואינה דוחה את השבת. אף אתה אל תתמה על אלו--שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות, לא ידחו את השבת. אמר לו רבי אליעזר, ועליה אני דן: ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה, דוחה את השבת--הזאה שהיא משום שבות, אינו דין שתדחה את השבת. אמר לו רבי עקיבה, או חילוף הדברים: מה אם הזאה שהיא משום שבות, אינה דוחה את השבת--שחיטה שהיא משום מלאכה, אינו דין שלא תדחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר, עקיבה, עקרת מה שכתוב בתורה "בין הערביים . . . במועדו" (במדבר ט,ג)--בין בחול בין בשבת. אמר לו, הבא לי מועד לאלו, כמועד לשחיטה. כלל אמר רבי עקיבה--כל מלאכה שאפשר לה ליעשות מערב שבת, אינה דוחה את השבת; שחיטה שאי אפשר לה ליעשות מערב שבת, דוחה את השבת.

אימת"י מביאין עימו חגיגה, בזמן שהוא בא בחול בטהרה ובמועט; ובזמן שהוא בא בשבת במרובה,ג ובטומאה, אין מביאין עימו חגיגה.

חגיגה הייתה באה מן הבקר ומן הצאן, ומן הכשבים ומן העיזים, מן הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני,ד ימים.

הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, חייב עליו חטאת. ושאר כל הזבחים ששחטן לשם הפסח--אם אינו,ה

ראויים, חייב; ואם ראויים הם--רבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושוע פטר. אמר רבי אליעזר, מה אם הפסח שהוא מותר לשמו, כששינה את שמו--חייב; זבחים שהן אסורין לשמן, כששינה את שמן--אינו דין שיהא חייב. אמר לו רבי יהושוע, לא, אם אמרת בפסח ששינהו לדבר אסור, תאמר בזבחים ששינו לדבר מותר. אמר לו רבי אליעזר, אימורי הציבור יוכיחו, שהן מותרין לשמן, והשוחט לשמן, חייב. אמר לו רבי יהושוע, לא, אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה, תאמר בפסח שאין לו קצבה. רבי מאיר אומר, אף השוחט לשם אימורי ציבור, פטור.

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו, לערלים ולטמאים--חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, ו, למולים ולערלים, לטהורים ולטמאים--פטור. שחטו, ונמצא בעל מום--חייב; שחטו, ונמצא טריפה בסתר--פטור. שחטו, ונודע שמשכו הבעלים את ידם, או שמתו או שנטמאו--פטור, מפני ששחט ברשות.

מסכת פסחים פרק ז

כיצד צולין את הפסח: שפוד של רימון, תוחבו מתוך פיו ועד לבית נקובתו; ונותן את כרעיו ואת בני מעיו, א, לתוכו, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבה אומר, כמין בישול הוא זה, אלא תולן חוצה לו.

אין צולין את הפסח לא בשפוד, ולא באסכלה. אמר רבי צדוק, מעשה ברבן גמליאל שאמר לטביז, ב, עבדו, צא צלה לנו את הפסח על האסכלה. נגע בחרסו של תנור, יקלוף את מקומו; נטף מרטבו על החרס, וחזר אליו--ייטול את מקומו; נטף מרטבו על הסולת, יקמוץ את מקומו.

סכו בשמן של תרומה--אם חבורת הכוהנים, יאכלו. ואם של ישראל--אם חי הוא, ידיחנו; ואם צלי, יקלף, ג, את החיצון. סכו בשמן של מעשר שני--לא יעשנו דמים על בני חבורה, שאין פודין מעשר שני בירושלים.

חמישה דברים באים בטומאה, ואינן נאכלים בטומאה--העומר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וזבחי שלמי, ד, ציבור, ושעירי ראשי חודשים. הפסח שבא בטומאה--נאכל בטומאה, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה.

נטמא הבשר, והחלב קיים--אינו זורק את הדם; נטמא החלב, והבשר קיים--זורק את הדם. ובמוקדשין, ה, אינו כן; אלא אף פי שנטמא הבשר, והחלב קיים--זורק את הדם.

נטמא קהל או רובו, או שהיו הכוהנים טמאים והקהל טהור--יעשה בטומאה. נטמא מיעוט, ו, הקהל--הטהורים עושין את הראשון, והטמאים את השני.

הפסח שנזרק דמו, ואחר כך נודע שהוא טמא--הציץ מרצה. נטמא טומאת הגוף, אין הציץ מרצה--מפניו, שאמרו, הציץ מרצה על טומאת הדם, ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף. נטמא טומאת התהום, הציץ מרצה.

נטמא שלם או רובו, שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה; נטמא מיעוטו והנותר, שורפין אותו, בחצרותיהם על גגותיהם מעצי עצמם. הציצנים שורפין אותו לפני הבירה, בשביל ליהנות מעצי המערכה.

הפסח שיצא או שננטא, ישרף מיד. נטמאו הבעלים או שמתו--תעבור צורתו, ויצא לבית השריפה; רבי, יוחנן בן ברוקה אומר, אף זה ישרף מיד, שאין לו אוכלין.

העצמות, והגידים, והנותר--ישרפו בשישה עשר; חל שישה עשר להיות בשבת--ישרפו בשבעה עשר, שאין דוחין לא את השבת ולא את יום טוב.

כל הנאכל בשור הגדול, יאכל בגדי הרך--ראשי הכנפיים והסחוסין. השובר את העצם בפסח טהור, יא, הרי זה לוקה ארבעים; אבל המותיר בטהור, והשובר בטמא--אינו לוקה ארבעים.

אבר שיצא מקצתו--חותך עד שהוא מגיע לעצם, וקולף עד שהוא מגיע לפרק, וחותר; ובמוקדשין קוצץ, יב בקופיס, שאין בו משום שבירת העצם. מן האגף ולפנים, כלפנים, ומן האגף ולחוץ, כלחוץ; והחלונות ועובי החומה, כלפנים.

שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד--אלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין, ואלו הופכין את פניהם הילך, יג ואוכלין, והמיחם באמצע. וכשהשמש עומד למזוג, קופץ את פיו ומחזיר את פניו עד שמגיע אצל חבורתו, ואוכל. והכלה הופכת את פניה, ואוכלת.

מסכת פסחים פרק ח

האישה בזמן שהיא בבית בעלה--שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה--תאכל משל בעלה; הלכה, א, ברגל הראשון לעשות בבית אביה--שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה--תאכל ממקום שהיא רוצה. יתום ששחטו עליו אפטרופין, יאכל ממקום שהוא רוצה. עבד של שני שותפין, לא יאכל משל שניהם; חציו עבד

וחצייו בן חורין, לא יאכל משל רבו.

האומר לעבדו, צא ושחוט עליי את הפסח--שחט גדי, 'יאכל'; שחט טלה, 'יאכל'; שחט גדי וטלה, 'יאכל מן**ח**,**ב** הראשון. שכח מה אמר לו רבו, כיצד יעשה: 'ישחוט גדי וטלה, ויאמר אם גדי אמר לי רבי, גדי שלו וטלה שלי; ואם טלה אמר לי רבי, טלה שלו וגדי שלי. שכח רבו מה אמר לו--שניהם ייצאו לבית השריפה, ופטורין מלעשות פסח שני.

האומר לבניו, הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים--כיון שהכניס הראשון ראשון**ח**,**ג** ורובו, זכה בחלקו וזיכה את אחיו עימו. לעולם נמנין עליו, עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד. נמנין ומושכין את ידיהן ממנו, עד שישחוט; רבי שמעון אומר, עד שיזרוק הדם.

הממנה אחרים עימו על חלקו--רשאין בני חבורה ליתן לו את שלו, והוא אוכל משלו והן אוכלין משלהם.**ח**,**ד**

זב שראה שתי ראיות, שוחטים עליו בשביעי; ראה שלוש, שוחטים עליו בשמיני. וכן שומרת יום כנגד**ח**,**ה** יום, שוחטין עליה בשני; ראת שני ימים, שוחטין עליה בשלישי; והזבה, שוחטין עליה בשמיני.

האונן, והמפקח בגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים, החולה והזקן שאינן יכולין לאכול**ח**,**ו** כזית--אין שוחטין עליהם; ועל כולם, אין שוחטין עליהם בפני עצמן, שלא יביאו את הפסח לידי פסול. לפיכך אם אירע בהן פסול--פטורין מלעשות פסח שני, חוץ מן המפקח בגל שהיה טמא מתחילתו.

אין שוחטין את הפסח על היחיד, דברי רבי יהודה; רבי יוסי מתיר. אפילו חבורה של מאה, ואינן יכולין**ח**,**ז** לאכול כזית--אין שוחטין עליהן. ואין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים.

אונן טובל, ואוכל את פסחו לערב; אבל לא בקודשים. השומע על מתו, והמלקט לו עצמות--טובל**ח**,**ח** ואוכל בקודשים. גר שנתגייר ערב פסחים--בית שמאי אומרין, טובל ואוכל את פסחו לערב; בית הלל אומרין, הפורש מן העורלה כפורש מן הקבר.

מסכת פסחים פרק ט

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה--לא עשה את הראשון, יעשה את השני; שגג או נאנס--לא עשה את **ט,א**, הראשון, יעשה את השני. אם כן, למה נאמר "טמא . . . או בדרך רחוקה" (במדבר ט,י)--שאלו פטורין מן ההיכרת, ואלו חייבין בהיכרת.

ואיזו היא דרך רחוקה--מן המודעית ולחוץ, וכמידתה לכל רוח, דברי רבי עקיבה. רבי אליעזר אומר, **ט,ב**, מאסקופת העזרה ולחוץ; אמר רבי יוסי, לפיכך נקוד על הא--כלומר לא מפני שהיא רחוקה ודאי, אלא מאסקופת העזרה ולחוץ.

מה בין הראשון לשני: הראשון, אסור בבל יראה ובבל ימצא; והשני, חמץ ומצה עימו בבית. הראשון, **ט,ג**, טעון הלל באכילתו; והשני, אינו טעון הלל באכילתו. זה וזה טעון הלל בעשייתו, ונאכלין צלי על מצה ומרורים, ודוחין את השבת.

הפסח שבא בטומאה--לא יאכלו ממנו זבים וזבות, נידות ויולדות; ואם אכלו, פטורין. רבי אליעזר פוטר **ט,ד**, אף על ביאת המקדש.

מה בין פסח מצריים, לפסח דורות: פסח מצריים--מקחו מבעשור, וטעון הזיה באגודת איזוב על **ט,ה**, המשקוף ועל שתי המזוזות, ונאכל בחיפזון בלילה אחד; ופסח דורות, נוהג כל שבעה.

אמר רבי יהושע, שמעתי שתמורת הפסח קרבה, ותמורת הפסח אינה קרבה; ואין לי לפרש. אמר רבי **ט,ו**, עקיבה, אני אפרש: הפסח שנמצא קודם שחיטת הפסח--ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויביא בדמיו שלמים; וכן תמורתו. לאחר הפסח, יבוא שלמים; וכן תמורתו.

המפריש נקבה לפסחו, או זכר בן שתי שנים--ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה. המפריש **ט,ז**, את פסחו ומת--לא יביאנו בנו אחריו לשם הפסח, אלא לשם שלמים.

הפסח שנתערב בזבחים--ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה **ט,ח**, שבהן ממין זה; ויפסיד המותר מביתו. נתערב בבכורות--רבי שמעון אומר, אם חבורת הכוהנים, יאכלו.

חבורה שאבד פסחה, אמרו לאחד, צא ובקש ושחוט עלינו: הלך ומצא ושחט, והם לקחו ושחטו--אם **ט,ט**, שלו נשחט ראשון--הוא אוכל משלו, והן אוכלין עימו; ואם שלהם נשחט ראשון--הם אוכלין משלהם, והוא

אוכל משלו. אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כאחת--הוא אוכל משלו, והם אינן אוכלים עימו; ושללהם ייצא לבית השריפה, ופטורין מלעשות פסח שני. אמר להם, אם איחרתי, שחטו עלי: הלך ומצא ושחט, והם לקחו ושחטו--אם שללהם נשחט ראשון--הם אוכלים משלהם, והוא אוכל עימהם; ואם שלל נשחט ראשון--הוא אוכל משלו, והם אוכלין משלהם. אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כאחת--הם אוכלין משלהם, והוא אינו אוכל עימהם; ושלל ייצא לבית השריפה, ופטור מלעשות פסח שני. אמר להם, ואמרו לו--אוכלין מן הראשון; לא אמר להם, ולא אמרו לו--אינם אחראין זה לזה.

שתי חבורות שנתערבו פסחיהם--אלו מושכין להם אחד, ואלו מושכין להם אחד, אחד מאלו בא לו אצל טי, אלו, ואחד מאלו בא לו אצל אלו; וכך הן אומרין: אם שלנו הוא הפסח הזה--ידיך משוכות משלך, ונמנית על שלנו; ואם שלך הוא הפסח הזה--ידינו משוכות משלנו, ונמנינו על שלך. וכן חמש חבורות של חמישה חמישה, ושל עשרה עשרה--מושכין להן אחד מכל חבורה וחבורה, וכך היו אומרין.

שניים שנתערבו פסחיהם--זה מושך לו אחד, וזה מושך לו אחד, זה ממנה עימו אחד מן השוק, וזה טי, ממנה עימו אחד מן השוק, זה בא אצל זה, וזה בא אצל זה; וכך הוא אומר: אם שלי הוא הפסח הזה--ידיך משוכות משלך, ונמנית על שלי; ואם שלך הוא הפסח הזה--ידי משוכות משלי, ונמנתי על שלך.

מסכת פסחים פרק י

ערב פסחים סמוך למנחה, לא יאכל אדם עד שתחשך. אפילו עני שבישראל, לא יאכל עד שיסב; לאי, יפחתו לו מארבעה כוסות של יין, ואפילו מן התמחוי.

מזגו לו כוס ראשון--בית שמאי אומרין, מברך על היום, ואחר כך מברך על היין; בית הלל אומרין, מברך, ב, על היין, ואחר כך מברך על היום.

הביאו לפניו, מטבל בחזרת עד שהוא מגיע לפרפרת ולפת. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת, אף על פי, שאין חרוסת מצוה; רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, מצוה. ובמקדש, מביאין לפניו גופו של פסח.

מזגו לו כוס שני, וכאן הבן שואל. אם אין דעת בבן--אביו מלמדו, מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות: די, שבכל הלילות, אין אנו מטבלין אפילו פעם אחת; והלילה הזה, שתי פעמים. שבכל הלילות, אנו אוכלין חמץ ומצה; והלילה הזה, כולו מצה. שבכל הלילות, אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל; והלילה הזה, כולו צלי. לפי דעתו של בן, אביו מלמדו. מתחיל בגנות, ומסיים בשבח; ודורש מ"ארמי אובד אבי" (דברים כו,ה), עד שהוא גומר את כל הפרשה.

רבן גמליאל אומר, כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו; ואלו הן--פסח, מצה, י,ה ומרורים. פסח, על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצריים; מרורים, על שם שמיררו המצריים את חיי אבותינו במצריים; מצה, על שם שנגאלו. בכל דור ודור, חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצריים; לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר להדר לרומם לגדל לנצח למי שעשה לנו את כל הניסים האלו, והוציאנו מעבדות לחירות. ונאמר לפניו, הללו יה.

עד איכן הוא אומר--בית שמאי אומרין, עד "אם הבנים, שמחה" (תהילים קיג,ט); בית הלל אומרין, עדי,ו "חלמיש, למעיינו מים" (תהילים קיד,ח). וחותם בגאולה. רבי טרפון אומר, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצריים, והגיענו ללילה הזה לאכול בו מצה ומרור; ואינו חותם. רבי עקיבה מוסיף, כן ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו יגיענו לרגלים ולמועדים אחרים הבאים לקראתנו בשלום, שמחים בבניין עירך וששים בעבודתך, לאכול מן הזבחים ומן הפסחים שיגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, ונודה לשמך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו; ברוך אתה ה', גאל ישראל.

מזגו לו כוס שלישי, בירך על מזונו; רביעי, גומר עליו את הלל ואומר עליו ברכת השיר. בין הכוסות י,ז האלו--אם רצה לשתות, ישתה; בין שלישי לרביעי, לא ישתה.

אין מפטירין לאחר הפסח אפיקומן. ישנו מקצתן, יאכלו; וכולן, לא יאכלו. רבי יוסי אומר, נתנמנמו, י,ח יאכלו; נרדמו, לא יאכלו.

הפסח אחר חצות, מטמא את הידיים; הפיגול והנותר, מטמאין את הידיים. בירך ברכת הפסח, פטר אתי,ט של זבח; ושל זבח, לא פטר את של פסח, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר, לא זו פוטרת את זו, ולא זו פוטרת את זו.